

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferneckého a Mgr. Aleše Sabola ve věci

žalobce: **Ing. B. R. D.,**
bytem M. 1552/18, P. 5
zastoupen advokátem Mgr. Davidem Kroftou
sídlem Tyršův dům, Újezd 450/40, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo dopravy**
sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018, č. j. 24/2018-190-TAXI/4,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravních staveb (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 2. 2018, č. j. MHMP 224459/2018/ODA-T/MO. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně rozhodl o žádosti žalobce o udělení oprávnění řidiče taxislužby tak, že toto oprávnění se pro nesplnění podmínky

spolehlivosti podle § 9 odst. 3 písm. c) zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o silniční dopravě“), neuděluje.

2. Nevyhovění žádosti odůvodnil správní orgán I. stupně skutečností, že žalobce má v evidenci Rejstříku trestů záznam o dosud nezahrazeném odsouzení za spáchání trestného činu vraždy podle § 219 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž namítal, že zmíněná trestná činnost nijak nesouvisí s provozováním taxislužby a že žije řádným životem. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že § 9 odst. 3 písm. c) zákona o silniční dopravě vymezuje vyjmenované trestné činy, vč. trestného činu vraždy, u nichž v případě pravomocného odsouzení dochází ke ztrátě spolehlivosti jako jedné z nutných podmínek pro udělení oprávnění řidiče taxislužby, přičemž v tomto typu řízení není správním orgánům dán žádný prostor pro správní uvážení. Jelikož žalovaný ověřil, že žalobce má v Rejstříku trestů záznam o předmětném trestném činu, musel konstatovat, že žalobce nesplňuje jednu z podmínek pro udělení oprávnění řidiče taxislužby.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu, v níž připustil, že správní orgány nemohly ve svém rozhodování postupovat jinak, neboť předmětné ustanovení neupravuje žádnou výjimku ani nedává možnost správního uvážení. Toto ustanovení ovšem považoval za nesprávné a protiústavní. Žalobce nijak nezpochybňoval, že u řidiče taxislužby musí být specificky posouzena jeho spolehlivost, pokud jde o jeho chování v dopravě, stejně tak je podle něj logické, že oprávnění nemůže získat ten, kdo se dopustil protiprávního jednání v souvislosti s výkonem taxislužby. Obecné vymezení širokého okruhu trestných činů, u nichž je nadto zřejmé, že se jich osoby pravděpodobně nedopouští v souvislosti s řízením vozidel nebo výkonem činnosti řidiče taxislužby, je ovšem podle žalobce nepřiměřeně široké a nespravedlivé.
4. Jestliže právo předpokládá, že výkonem trestu je možné dosáhnout nápravy pachatele a odsouzení poté mohou vést řádný život, nelze jim bránit v zapojení do společnosti tím, že jim právo neumožní opatřovat si příjem prací, pokud jejich trestní jednání nemělo s takovou prací žádnou souvislost. Žalobce se dopustil trestného činu vraždy v situaci, kdy došlo k hádce mezi ním a zemřelým, zemřelý jej udeřil pěstí do obličeje, načež žalobce, který měl též alkohol v krvi, vytáhl legálně drženou střelnou zbraň a zemřelého v nepřiměřené obraně zastřelil. Tyto specifické okolnosti nemají žádnou souvislost s řízením motorových vozidel a je vyloučeno, aby nastaly při výkonu taxislužby, když žalobce by nemohl být pod vlivem alkoholu a střelnou zbraň nemá a pořizovat si ji nehodlá. Ke svému odsouzení dále žalobce uvedl, že z uloženého trestu vykonal dvě třetiny, poté byl podmíněčně propuštěn na svobodu, kde vede řádný život a plní podmínky podmíněčného propuštění, k čemu navrhl důkaz výpisem z Rejstříku trestů, zprávou centra RUBIKON Centrum a zprávou probačního úředníka (tyto důkazní návrhy pak ještě v podání ze dne 16. 5. 2018 doplnil o návrh na provedení aktuální zprávy probačního úředníka). Žalobce také upozornil na absurdnost argumentace zákonodárce důvodnou obavou o majetek, zdraví a život spotřebitele uvedenou v důvodové zprávě k zákonu č. 102/2013 Sb., kterým byl do zákona o silniční dopravě výčet trestných činů, vylučujících spolehlivost řidiče, vložen. Společnost totiž žalobci propuštěním z výkonu trestu umožňuje chodit mezi lidmi po ulici, jezdit výtahy či v dopravních prostředcích, jakož i bez omezení řídit motorová vozidla. Není tak žádný důvod, aby mu neumožnila být též řidičem taxislužby; existují ostatně i jiná povolání, kde je pracovník se spotřebitelem sám (např. masérské služby).
5. Žalobce zdůraznil, že každý má podle čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, přičemž zákonné omezení tohoto práva musí být vždy v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny, tedy musí šetřit jeho podstatu a smysl. Omezení práva podnikat stanovením podmínky spolehlivosti musí splňovat hlediska plynoucí z principu proporcionality. V této souvislosti žalobce připomněl jednotlivé tři kroky testu proporcionality (hledisko vhodnosti, potřebnosti a poměřování závažnosti v kolizi stojících práv), přičemž podle něj úprava vymezující nespolehlivost mj. i spácháním trestných činů nijak

nesouvisejících s činností taxislužby vybočuje z mezí sledovaného účelu (nelze shledat potřebnost takové úpravy) a také porušuje třetí krok testu proporcionality. Žalobce zde poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. US 35/08, ve kterém bylo z obdobných důvodů rozhodnuto o protiústavnosti úpravy podmínek bezúhonnosti v § 6 odst. 2 zákona č. 455/2001 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění do 30. 6. 2008 (dále jen „živnostenský zákon“). S ohledem na uvedené proto žalobce navrhl, aby soud podle § 48 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) přerušil řízení a ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy věc předložil Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 9 odst. 3 písm. c) zákona o silniční dopravě.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že zákon o silniční dopravě vymezuje překážky udělení oprávnění řidiče taxislužby jednoznačným způsobem nepřipouštějícím žádné správní uvážení. Překážka v podobě pravomocného odsouzení za vyjmenované trestné činy byla do zákona vložena z důvodu nedostatečné dosavadní právní úpravy, a to zákonem č. 102/2013 Sb., přičemž výčet trestných činů byl poté rozšířen novelou č. 304/2017 Sb. Jedná se veskrze o nejzávažnější trestné činy, jejichž objektem je ochrana života, zdraví, osobní integrity, majetku a osobní svobody a jejichž spáchání nasvědčuje tomu, že žadatel o oprávnění se dopustil jednání, jež může být nebezpečné pro cestujícího.
7. Žalovaný nijak nezpochybňoval, že odsouzená osoba se po podmíněném propuštění na svobodu může zapojit do běžného života, nicméně některá povolání jsou natolik specifická, že je zde silný zájem na ochraně veřejnosti. Práce řidiče taxislužby je specifická nejen v tom, že řidič a cestující bývají ve vozidle sami, ale cestující se také jméno řidiče dozví až v okamžiku nastoupení do vozidla; oproti cestě výtahem, která trvá několik desítek vteřin, může cesta vozidlem trvat i několik desítek minut. Řidič taxislužby se navíc často setkává s osobami pod vlivem alkoholu, mladými dívkami či cizinci neznalými místní prostředí a je mnohem častěji vystavován situacím, které u něj mohou vyvolat pokušení porušit právní předpisy. Je proto nutné, aby žadatel o oprávnění řidiče taxislužby projevil svou spolehlivost nejen ve vztahu k řízení vozidla či účtování služby apod., ale v širší míře. U osoby, která se v minulosti dopustila některého z vyjmenovaných závažných trestných činů, lze presumovat určité osobnostní charakteristiky v závislosti na druhu deliktu, jako např. agresivitu, neúctu k životu apod. Může to být přitom cestující, kdo zavdává takové osobě příčinu k neadekvátní reakci. Vzhledem k tomu, že taxislužba je součástí systému veřejné dopravy, je na místě, aby stát určitou ochranu cestujících i v tomto směru zajistil.
8. Žalovaný dále souhlasil se žalobcem, že omezení výkonu určitého povolání je nutné posuzovat testem proporcionality, kdy na jedné straně stojí svobodná volba podnikání, na druhé pak ochrana cestujících. Taxislužba je přitom natolik specifickým povoláním, že jej nelze srovnávat např. s prací maséra; jediným kritériem pro omezení odsouzených osob k určitému povolání přitom není jen skutečnost, že bývají se zákazníkem sami. Žalovaný připustil, že je logické, že ani zákaz vykonávat taxislužbu všem odsouzeným nevymýtí veškeré závadové jednání, avšak není možné konstatovat, že spáchání některých trestných činů (jedná se jen o taxativně vymezené trestné činy) nemá na předpoklady pro výkon taxislužby žádný vliv. K argumentaci žalobce, že jeho jednání nemá žádnou souvislost s výkonem taxislužby a že např. nehrozí, že by řídil vozidlo pod vlivem alkoholu, žalovaný připomněl, že žalobce se nedopustil jen trestného činu vraždy, předtím však porušil § 29 odst. 3 písm. b) zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů, který zakazuje nosit zbraň a manipulovat s ní na veřejnosti, pokud je jeho schopnost snížena požitím alkoholických nápojů. Pokud takto přistupoval žalobce k plnění svých zákonných povinností v minulosti, lze pochybovat, že by u něj byl např. problém požit před jízdou alkohol. Žalovaný pak uzavřel, že současný systém spolehlivosti byl zákonodárcem zaveden po výše citovaném nálezu Ústavního soudu týkajícím se živnostenského zákona, s přihlédnutím ke specifikům taxislužby, přičemž podle něj v testu proporcionality jednoznačně převládá zájem

cestujících na setkání s řidičem, který nemá závadovou minulost. Podle žalovaného tak nejsou dány důvody k přezkumu zákona Ústavním soudem, a proto navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

9. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
10. Vzhledem k tomu, že žalobce (výslovně) i žalovaný (konkludentně) vyjádřili svůj souhlas s projednáním věci bez nařízení jednání a vzhledem k tomu, že soud neshledal potřebu provádět dokazování, rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. o věci samé bez jednání. Pokud se týče důkazních návrhů žalobce, tyto se buď nacházejí ve správním spise, jehož obsahem se dle ustálené rozhodovací praxe nedokazuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117, č. 2383/2011 Sb. NSS), tj. rozhodnutí správních orgánů, výpis z Rejstříku trestů, zpráva probačního úředníka ze dne 16. 1. 2018 či výpis bodového hodnocení řidiče (resp. evidenční karta řidiče), nebo jsou pro posouzení věci nadbytečné (hodnocení RUBIKON Centrum a zpráva probačního úředníka ze dne 10. 5. 2018 – k tomu viz níže).
11. Podstatou projednávání věci je jediná právní otázka, a to posouzení souladnosti znění § 9 odst. 3 písm. c) zákona o silniční dopravě (stanovujícího jeden z předpokladů spolehlivosti pro výkon činnosti řidiče taxislužby) s ústavním pořádkem České republiky, od čehož se pak odvíjí otázka případného přerušení řízení a předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení tohoto ustanovení.
12. Výkon taxislužby a jeho podmínky jsou vymezeny v § 21 a násl. zákona o silniční dopravě. Podle § 21c odst. 1 je práci řidiče taxislužby „*oprávněna vykonávat pouze osoba, která je držitelem oprávnění řidiče taxislužby. Oprávnění řidiče taxislužby uděluje na žádost dopravní úřad příslušný podle místa trvalého, dlouhodobého, přechodného nebo jiného povoleného pobytu žadatele, pokud je žadatel starší 21 let a spolehlivý podle § 9 odst. 3. K žádosti žadatel přiloží fotografii, která svým provedením odpovídá požadavkům zákona o občanských průkazech.*“ Odkazovaný § 9 odst. 3 zákona o silniční dopravě stanovuje konkrétní překážky spolehlivosti spočívající ve spáchání přestupků při výkonu činnosti řidiče taxislužby [§ 9 odst. 3 písm. a)], vybraných přestupků v dopravě [§ 9 odst. 3 písm. b)], pravomocném odsouzení za vymezené trestné činy [§ 9 odst. 3 písm. c)] a v udělení trestu zákazu činnosti řidiče taxislužby [§ 9 odst. 3 písm. d)], přičemž tyto podmínky nestanovuje jen ve vztahu k řidičům taxislužby, ale i jiným řidičům podílejícím se na přepravě osob [viz § 9 odst. 2 písm. b) a c) zákona o silniční dopravě].
13. Pro věc samu je klíčové znění **§ 9 odst. 3 písm. c) zákona o silničním provozu**, dle něhož se za spolehlivého pro účely tohoto zákona nepovažuje ten,
„kdo byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin vraždy, těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, vraždy, zbavení osobní svobody, omezování osobní svobody, loupeže, brání rukojmí, vydírání, znásilnění, sexuálního nátlaku, krádeže, podvodu, nebezpečného vyhrožování, obchodování s lidmi, obrožení pod vlivem návykové látky, pohlavního zneužití, poškozování spotřebitele, opilství, obecného obrožení nebo teroristického útoku, pokud se na něho nebledí, jako by nebyl odsouzen“.
14. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy je obecný soud povinen předložit věc Ústavnímu soudu *dojde-li k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem*. Je přitom zřejmé, že citované ustanovení, jehož protiústavnosti se žalobce dovolává, je pro věc relevantní, resp. naprosto určující, neboť je nosným důvodem pro rozhodování správních orgánů obou stupňů. Zbývá tedy posoudit jeho případnou rozpornost s ústavním pořádkem, konkrétně s čl. 26 odst. 1 Listiny, s nímž je toto ustanovení dle žalobce v rozporu. Předmětné ustanovení Listiny garantuje,
že „každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“

15. Zároveň platí, že těchto práv se lze dovolávat jen v mezích zákonů, která je provádějí (srov. čl. 41 odst. 1 Listiny), přičemž čl. 26 odst. 2 Listiny přímo umožňuje zákonem „**stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností**“, tedy stanovit zvláštní předpoklady pro výkon některých činností, omezující přístup k těmto činnostem jen na osoby, které tyto předpoklady splňují. To ovšem neznamená, že by měl zákonodárce při stanovení předpokladů výkonu určitých povolání zcela volnou ruku. Z ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu totiž vyplývá, že jakkoli se lze základního práva obsaženého v čl. 26 odst. 1 ve spojení s čl. 41 odst. 1 Listiny domáhat pouze v mezích prováděcího zákona, zákonodárce je i pro tento případ vázán hranicí stanovenou čl. 4 odst. 4 Listiny, dle něhož při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99). Jinými slovy řečeno, ačkoliv čl. 26 odst. 2 Listiny předpokládá možnost omezení výkonu některých povolání nebo činností, toto omezení musí být přiměřené svému účelu.
16. V této souvislosti lze obecně předeslat, že podmínky spolehlivosti či bezúhonnosti jsou zcela standardním nástrojem při vymezení předpokladů pro výkon některých povolání, zaměstnání či veřejných funkcí – jejich zakotvení nalezneme v celé řadě zákonů [srov. např. § 6 odst. 2 živnostenského zákona, § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 85/1999 Sb., o advokacii nebo § 14 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů] či přímo v Ústavě (viz čl. 84 odst. 3 nebo čl. 93 odst. 2). Smyslem těchto podmínek je – u těch činností, kde je to nutné z pohledu veřejného zájmu nebo zajištění práv druhých – garance určité morální nezávadnosti a s tím spojených osobnostních předpokladů uchazečů. Stanovení těchto podmínek přitom vychází z premisy, že u bezúhonného člověka je vyšší pravděpodobnost, že své povolání nebo funkci bude vykonávat řádně a v souladu s právními předpisy.
17. Tuto základní premisu ostatně nijak nezpochybnil Ústavní soud ani v žalobcem citovaném nálezu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, ve kterém označil za protiústavní úpravu podmínek bezúhonnosti v § 6 odst. 2 živnostenského zákona ve znění do 30. 6. 2008, který stanovil, že „*za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku.*“ Ústavní soud zde navázal na svůj dřívější nález ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 38/04, jímž pro protiústavnost zrušil § 2e odst. 1 písm. c) a § 2e odst. 5 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění do 20. 6. 2006, který vymezoval podmínku bezúhonnosti zemědělského podnikatele (pokud jde o rovinu trestní zachovalosti) v zásadě shodným způsobem jako živnostenský zákon; již v tomto nálezu Ústavní soud judikoval, že stanovení podmínek bezúhonnosti musí obstát v testu proporcionality. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/08 pak Ústavní soud provedl srovnání s vymezením bezúhonnosti v jiných právních předpisech a následně aplikoval zmíněný test proporcionality, přičemž dospěl k závěru, že takto široké vymezení podmínek bezúhonnosti v živnostenském zákoně jednak vybočuje z mezí sledovaného účelu (v podobě garance podnikání v souladu s právem a dobrými mravy) a nepřiměřeně omezuje v kolizi stojící základní právo na svobodné podnikání.
18. Nyní projednávaný případ je s citovanými nálezy Ústavního soudu shodný potud, že vymezení podmínek spolehlivosti v zákoně o silniční dopravě rovněž zasahuje do práva na svobodné podnikání, potažmo práva na svobodnou volbu povolání, ve smyslu čl. 26 odst. 1 Listiny. Oproti ustanovením posuzovaným Ústavním soudem ovšem zákon o silniční dopravě tyto podmínky stanovuje jen ve vztahu k určitým, taxativně vymezeným trestným činům a jen pro úzkou a specifickou skupinu lidí – řidičů taxislužby (a dalších řidičů působících v odvětví přepravy osob), tedy osob, u nichž je z důvodu ochrany cestujících, kteří jsou po dobu přepravy na řidiči do značné míry závislí, nepochybně dán silný zájem na garanci jejich morální zachovalosti a osobnostních předpokladů. Čistě v případě taxislužby k tomu dále přistupují i všeobecně známé negativní jevy spojené zejména s nepoctivým jednáním řidičů vůči zákazníkům, které např. v usnesení ze dne 31. 10. 2006, sp. zn. III. ÚS 692/06, ostatně připustil i Ústavní soud,

stejně jako specifické podmínky výkonu tohoto povolání. Při výkonu taxislužby jedná řidič často s nezralými či zranitelnými lidmi, jako jsou cizinci, ženy či děti, přičemž s nimi ve vozidle bývá sám, a to mnohdy i po dlouhou dobu. Při výkonu této profese také mohou často vznikat (a rovněž vznikají) různé stresové situace i konflikty. Je nutno si uvědomit, že práce taxikáře je ve značné míře vykonávána v noci, mnohdy ve styku s opilými, agresivními zákazníky. Tuto činnost proto rozhodně nelze srovnávat s cestou výtahem nebo s poskytováním masážních služeb.

19. Byla to právě oblast taxislužby, jež zákonodárce vedla ke stanovení přísnějších podmínek spolehlivosti vložených do zákona o silniční dopravě zákonem č. 102/2013 Sb. Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí, že definice spolehlivosti v podobě vymezení konkrétních trestných činů, nahrazuje stávající bezúhonnost řidiče taxislužby neúčelně navázanou na trestné činy související s podnikatelskou činností. „*Nově směřuje definice spolehlivosti v oblasti trestných činů na trestné činy, u nichž by mohla být důvodná obava o majetek, zdraví či život spotřebitele při individuálním styku s řidičem (často je ve vozidle přepravován spotřebitel jen on sám).*“ (viz digitální repozitář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, dostupný na www.psp.cz, 6. volební období, 2010-2013, sněmovní tisk 823/0, zvláštní část).
20. Na základě popsané důvodné obavy o majetek, zdraví a život spotřebitele tak zákonodárce v uvedené novele stanovil výčet trestných činů (jednalo se o úmyslný trestný čin vraždy, těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, rvačky, zbavení osobní svobody, omezování osobní svobody, loupeže, brání rukojmí, vydírání, znásilnění, sexuálního nátlaku, krádeže a podvodu), kdy pravomocné odsouzení za tyto trestné činy znamená překážku získání oprávnění řidiče taxislužby, nehledí-li se na žadatele jako by nebyl odsouzen. Výčet trestných činů byl poté rozšířen novelou č. 304/2017 Sb., o trestný čin nebezpečného vyhrožování, obchodování s lidmi, ohrožení pod vlivem návykové látky, pohlavního zneužití, poškozování spotřebitele, opilství, obecného ohrožení nebo teroristického útoku.
21. Takto vymezená úprava podmínek spolehlivosti (trestní zachovalosti) podle názoru soudu plně ob stojí, neboť sleduje legitimní cíl v podobě ochrany zákazníků taxislužby, přičemž je tomuto cíli přiměřená. Vychází z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 35/08 je nutné na tento typ omezení základního práva podle čl. 26 odst. 1 Listiny aplikovat standardní test proporcionality složený ze tří kroků – hledisko vhodnosti, nezbytnosti a poměřování v kolizi stojících ústavních hodnot (vedle citovaného nálezu Ústavního soudu k testu proporcionality viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, nebo ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 41/02).
22. Přistoupí-li soud k prvnímu kroku, tedy posouzení vhodnosti dané úpravy, jehož obsahem je posuzování zvoleného normativního prostředku (zde vymezení podmínek trestní zachovalosti) z pohledu možného naplnění sledovaného účelu (zde v podobě ochrany bezpečnosti zákazníků taxislužby a jejího poctivého výkonu), zvolená úprava podmínek trestní zachovalosti je nepochybně způsobila snížit pravděpodobnost zásahu do práv zákazníků a jejich bezpečnosti. Mezi touto úpravou a sledovým účelem lze přitom shledat jasnou racionální vazbu. Je možné připustit, že vyjmenované trestné činy (snad s výjimkou trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky) nutně nijak přímo nesouvisí s řízením motorových vozidel nebo výkonem taxislužby, jedná se však zpravidla o jedny z nejzávažnějších trestných činů, jež chrání ty nejzákladnější společenské hodnoty – život, zdraví, svobodu, důstojnost v sexuální oblasti či majetek – nebo souvisí s poctivostí (nejen) podnikání (zejména trestné činy poškozování spotřebitele nebo podvodu). Pravomocné odsouzení za takové trestné činy jistě již samo o sobě vypovídá o morálních předpokladech a osobnostních rysech odsouzeného (s přihlédnutím ke specifickým podmínkám výkonu taxislužby), byť samozřejmě automaticky neznamená, že se odsouzený stejného nebo jiného trestného činu opět dopustí. Oproti úpravě bezúhonnosti označené Ústavním soudem za protiústavní zde přitom nejsou paušálně stanoveny všechny úmyslné trestné činy, ale jen několik trestných činů taxativně vymezených, jejichž objektem jsou zájmy, které mohou být při výkonu taxislužby dotčeny.

23. Zde je nutné zdůraznit, že zákonodárce předmětnou úpravou podmínek trestní zachovalosti nesledoval jen ochranu řádného a poctivého výkonu taxislužby, ale i ochranu života, zdraví a dalších práv zákazníků. V takovém případě podle názoru soudu nepostačovalo „navázání“ trestní zachovalosti žadatele jen na případy související přímo s řízením vozidel nebo činností taxislužby, jako je tomu nyní v případě obecných podmínek provozování živnosti podle § 6 odst. 2 živnostenského zákona, dle něhož se za bezúhonnou nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, pouze jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání. Odsouzení např. za trestný čin v dopravě totiž ještě nutně nic nevypovídá o agresivních sklonech osoby, její schopnosti ovládat se, respektu k lidskému životu apod. V rámci úpravy specifické oblasti, jakou taxislužba je (viz výše), je proto za účelem dosažení sledovaného cíle nezbytné stanovit předpoklady trestní zachovalosti širěji, s ohledem na konkrétní chráněné zájmy a tomu odpovídající skutkové podstaty trestných činů (2. krok testu proporcionality).
24. A pokud žalobce konkrétně argumentoval tím, že nemá agresivní sklony a že trestný čin, kterého se dopustil, byl dán specifickými okolnostmi, neboť byl vyprovokován úderem pěsti poškozeného a navíc byl pod vlivem alkoholu, pak je nutno říci, že nejde o natolik specifické okolnosti, jež by v běžném životě nenastávaly a jež by bylo „normální“ řešit vraždou jiného člověka. K různým stresovým situacím a provokacím ze strany zákazníků nadto při výkonu řidiče taxislužby jistě může docházet poměrně často. Z tohoto důvodu nemůže soud přistoupit na argument žalobce, že právní úprava spolehlivosti řidiče taxislužby musí umožňovat individuální posouzení spáchané trestné činnosti, neboť v případě takto závažných zločinů podle názoru soudu postačí vlastní typová závažnost spáchaného činu. V této souvislosti soud pro pořádek dodává, že tedy nemělo smysl zabývat se polepsšením žalobce a v tomto směru vést dokazování zprávami probačního úředníka (z nichž jedna se navíc nachází ve správním spise) ani hodnocením pracovní způsobilosti a motivace z centra Rubikon Centrum.
25. Z pohledu třetího kroku testu proporcionality (vlastního poměřování v kolizi stojících práv) je potom s ohledem na vše výše uvedené nutno před právem pravomocně odsouzených za závažné trestné činy, u nichž lze předpokládat vyšší míru pravděpodobnosti porušení právních předpisů, vykonávat určité specifické povolání, upřednostnit zvýšenou ochranu zákazníků taxislužby – omezení práv žalobce (a jiných odsouzených) stanovených v čl. 26 odst. 1 Listiny proto soud považuje za přiměřené. Sporné zákonné omezení jednak – na rozdíl od dřívějšího obecného vymezení podmínek provozování živnosti v živnostenském zákoně – nezbavuje žalobce práva podnikat v jiných oblastech hospodářství, ale jen v předmětné specifické oblasti taxislužby, stejně tak jej nijak nezbavuje možnosti používat při svém podnikání či jiném povolání motorová vozidla. Opětovně lze dále zdůraznit, že toto ustanovení dopadá jen na vyjmenované, zpravidla nejzávažnější trestné činy (v případě trestného činu vraždy o tom není pochyb) a navíc nevylučuje výkon taxislužby jednou provždy. Ustanovení § 9 odst. 1 písm. c) zákona o silniční dopravě totiž stanoví, že se k odsouzení nepřihlíží, hledí-li se na odsouzeného, jako by odsouzen nebyl. Stanovené podmínky trestní zachovalosti tak nedopadají např. na podmíněně odsouzeného pachatele, který se ve zkušební době osvědčil [viz § 83 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“)], stejně tak nedopadají na případy, kdy bylo odsouzení zhlazeno (§ 105 a 106 trestního zákoníku). Jinými slovy, odsouzení za stanovené trestné činy nepředstavuje absolutní a trvalou překážku v přístupu k profesi řidiče taxislužby.
26. Již jen pro úplnost lze ještě doplnit, že při posuzování nynější věci nelze úplně přehlížet, že ústavností (přiměřeností) vymezení podmínek bezúhonnosti se Ústavní soud v relativně nedávné době zabýval v nález ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 8/16, byť na odlišném půdorysu týkajícím se předpokladů pro výkon činnosti myslivecké stráže podle § 12 odst. 4 a 5 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. V tomto případě přitom Ústavní soud akceptoval právní úpravu, která paušálně vylučovala splnění podmínek bezúhonnosti

v situaci pravomocného odsouzení za jakýkoliv úmyslný trestný čin a dokonce vylučovala možnost zahlazení odsouzení. Předmětný nález samozřejmě není plně přenositelný na projednávanou věc, neboť v daném případě nebyla ve hře práva podle čl. 26 odst. 1 Listiny, nýbrž právo na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím ve smyslu čl. 21 odst. 4 Listiny, určitou vypovídající hodnotu však tento názor Ústavního soudu nepochybně má. To i proto, že funkce myslivecké stráže rozhodně nepatří mezi významné či nějak „choulostivé“ veřejné funkce; myslivecká stráž např. sice může nosit střelnou zbraň, nemůže ji však použít jako donucovací prostředek. Přesto Ústavní soud akceptoval takto přísnou úpravu podmínek bezúhonnosti.

V. Závěr a náklady řízení

27. S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Městský soud v Praze uzavírá, že úprava předpokladů spolehlivosti v § 9 odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu je ústavně konformní a že soud tedy neshledal důvod pro postup dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve spojení s § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Vzhledem k tomu, že jedinou námitku, jež mohla zvrátit výsledek správního řízení (neudělení oprávnění řidiče taxislužby), shledal soud nedůvodnou, podle § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu zamítl.
28. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěšný nebyl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nad rámec jeho běžné administrativní agendy žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 22. 4. 2020

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu